

Lintuja keväisellä lidesjärvellä

1.-6. lk

Tavoite:

- Tutustua lidesjärven lintutorniin
- Oppia lähiympäristön tavallisimpia (muutto)lintuja (pihapiirin linnut, vesilinnut)
- Nauttia luonnosta

Välineet:

- Kiikarit mielellään kaikille
- Lintuleikin linnun kuvat, kuvia netissä <http://www.lintukuva.fi/>, ks. leikin ohjeet
- Lintubongausvihko
- Lyijykynät kaikille
- Nokkaleikin tarvikkeet: purkkeja, lusikat puolelle luokalle, pyykkipojat puolelle luokalle, (paperi)narunpätkiä, pähkinöitä tms., ks. leikin ohjeet
- Linnunäänilevy (esim. kirjastosta: Laulava lintukirja , toim. P. Voipio, T. Manninen, S. Lahti) + kannettava soitin. Linnun ääniä myös netissä <http://www.lintukuva.fi/>

Aika:

- Matkat n. 20 min suuntaansa
- Perillä 1,5 tuntia
- Paras ajankohta toukokuun alun varhainen aamu

Ohjelma:

1. Bongailua tornista ja rannalta (10 min.)

- Ohjeet kiikareiden käyttöön.
- Ryhmä jaetaan kahteen osaan: toinen ryhmä kiikaroi tornista, toinen rannalta. Ryhmät vaihtuvat seuraavan leikin jälkeen.

2. Lintubongausleikki (30 min.)

Ylempien luokkien versio:

- Valitaan oppilaiden kanssa leikkiin ne linnut, joita järvellä näkyi. Lintuja leikissä mukana oppilasmäärä jaettuna kahdella.
- Puolet oppilaista aloittaa leikin lintuna, 2-3 oppilasta on leikin alkaessa bongareita, loput oppilaat ovat leikin alkaessa kiikareita. Roolit vaihtuvat jatkuvasti.
- Käydään läpi lintujen nimet samalla kun jaetaan ne eri oppilaille. Joka saa linnun, painaa erityisesti sen nimen mieleensä.
- Määritellään leikkialue
- Bongarit seisovat leikkialueen laidassa. Linnut juoksevat karkuun, kiikarit yrittävät saada lintuja kiinni ja ottaa litan.
- Kun kiikari on saanut linnun kiinni, molemmat (lintu + kiikari) tulevat bongarin luo. Bongari yrittää muistaa linnun nimen. Jos bongari tietää nimen, hän saa palkinnon: bongarista tulee lintu ja linnusta bongari. Jos bongari ei tiedä linnun nimeä, lintu kertoo sen hänelle, ja pääsee karkuun. Tällöin bongari saa ”rangaistuksen”, bongarista tulee kiikari ja kiikarista bongari.
- Näin jatketaan, kunnes tuntuu siltä, että suurin osa on oppinut lintujen nimet.
- Lopuksi tehdään vielä lintujen yhteisbongaus: opettaja näyttää lintua, ja kaikki yrittävät sanoa sen nimen yhteen ääneen

Alempien luokkien versio:

- Valitaan oppilaiden kanssa leikkiin ne linnut, joita järvellä näkyi. Lintuja leikissä mukana oppilasmäärä jaettuna kolmella.
- Kolmasosa oppilaista aloittaa leikin lintuna, kolmasosa on leikin alkaessa bongareita, kolmasosa on leikin alkaessa kiikareita. Bongarit valitsee itselleen kiikarit pariiksi.
- Käydään läpi lintujen nimet samalla kun jaetaan ne eri oppilaille. Joka saa linnun, painaa erityisesti sen nimen mieleensä.
- Määritellään leikkialue.
- Bongarit seisovat leikkialueen laidoissa. Linnut juoksevat karkuun, kiikarit yrittävät saada lintuja kiinni ja ottaa niistä litan.
- Kun kiikari on saanut linnun kiinni, molemmat (lintu + kiikari) tulevat bongarin luo. Bongari yrittää muistaa linnun nimen. Jos bongari ei tiedä linnun nimeä, lintu kertoo sen hänelle. Tämän jälkeen lintu pääsee taas lentoon, ja kiikari menee ottamaan kiinni uutta lintua.
- Näin jatketaan jonkun aikaa.
- Vaihdetaan rooleja: linnusta tulee kiikari, kiikarista bongari ja bongarista lintu.
- Uusi leikkikierron
- Viimeinen vaihto ja kolmas leikkikierron
- Lopuksi tehdään vielä lintujen yhteisbongaus: opettaja näyttää lintua, ja kaikki yrittävät sanoa sen nimen yhteen ääneen

3. Bongailu jatkuu (10 min)

- Jaetaan oppilaille lintubongauskortit ja kynät
- Tornista aiemmin kiikaroineet kiikaroivat nyt rannalta, rannalta kiikaroineet taas tornista.
- Havaitut linnut merkataan korttiin ohjeen mukaan.

4. Lintujen ääniä metsikössä (15 min)

- Istahdetaan puun rungolle.
- Soitetaan (punarinnan), (laulurastaan), peipon, pajulinnun, (punakylkirastaan), kirjosisiepon, talitintin ja mustarastaan ääntä.
- Kuunnellaan, vastaako joku samalla äänellä. Merkataan lintubongauskorttiin.

5. Nokkaleikki (15 min)

- Oppilaat piirissä.
- Leikissä on lusikkanokka ja pyykkipokanokka –nimisiä lintuja. Oppilaat keksivät, miten nämä mielikuvituslinnut voisivat äännellä. Valitaan eroavat äänet, harjoitellaan niin, että kaikki osaavat äännellä molemmilla tavoilla.
- Oppilaat laittavat kädet taakse. Opettaja jakaa näkymättömästi jokaiselle joko lusikan tai pyykkipojan. Ei saa kertoa muille. Ei saa katsoa, vaan pitää tunnustella, kumpi on.
- Kun kaikilla on ”nokka”, lapset alkavat äännellä omalla tavallaan. Lasten tulee löytää oma ryhmänsä vain linnun äänellä. Kun porukka on kahdessa osassa, tarkistetaan, onko kaikilla oman ryhmäläisillä samanlainen nokka.
- Kaikille jaetaan purkit eli kuvut eli mahat.
- Ryhmien väliin jätetään leikkialue, lintulauta.
- Opettaja sirottelee laajahkolle alueelle ”lintulaudalle” pähkinöitä. Kun ope on poistunut, linnut tulevat syömään. Purkki ei saa koskettaa maata. Ruoka pitää noukkia nokalla, eli pyykkipojalla/ lusikalla. Ei käsin!!!
- Kun kaikki on kerätty, lasketaan ruoan määrä: 10 ruokaa/ purkki, verrataan toiseen ryhmään.
- Seuraavaksi ope sirottelee alueelle narunpätkiä. Jatkuu kuten edellä.
- Lopuksi ope kysyy, kummassa linnut haluaisivat asua, matolaaksossa vai pähkinäkukkulalla.
- Voidaan myös näyttää oikeiden lintujen erilaisia nokkia ja kertoa niiden ravinnosta.